

Bedre tekst for bedre læring

Sjekklister for ansatte

Innholdsfortegnelse

Bedre tekst for bedre læring	3
Tenk på dette før du starter	4
Tekster som er gode å lese for alle	5
Leservennlige kombinasjoner av tekst, lyd og bilde	7
Oversiktlige Canvas-rom	8
Gode oppgavetekster	11

Bedre tekst for bedre læring

Hvis du skriver tekster til studenter, har du kanskje ikke tenkt på at det er mange som har utfordringer med lesing. Noen har dysleksi, noen har norsk som andrespråk. Lesing kan også være utfordrende for studenter med ADHD og autismespekterdiagnoser. Andre kan ha midlertidige konsentrasjonsproblemer og lesevansker på grunn av for eksempel pollenallergi, angst, smerter eller hjernerystelse.

Velkomstbrev, kunngjøringer, nettsider, læringsressurser, quizer, evalueringer, studieplaner, oppgaver, brukerveiledninger og begrunnelse for karakterer er noen av alle de tekstene studenter får fra lærestedet sitt. Det blir mange tekster i mange kanaler i løpet av et semester. Under finner du sjekklister som hjelper deg å skrive tekster som er gode å lese for alle studenter.

Vi har også laget en podkast med seks episoder der vi intervjuer forskere og andre eksperter som byr på råd for å skrive tekster som er gode å lese for alle. Du får også en episode om hvordan kunstig intelligens kan hjelpe deg med skrivingen og en episode til studenter om hvordan kunstig intelligens kan støtte dem i lesingen. Du finner podkasten "Bedre tekst for bedre læring" på Spotify og Apple Podkast.

Tenk på dette før du starter

- Det er tydelig hvem som er avsender av teksten. Det kan være en enkeltperson, en organisasjon eller en institusjon.
- Temaet eller hovedbudskapet er tydelig.
- Formen er velegnet for budskapet. Eksempel: skrift, tale, bilder, diagrammer, etc.
- Mediet er velegnet for budskapet. Eksempel: bok, en e-post, en forelesning, en video, etc.
- Mottakerens forutsetninger, kunnskapsnivå og preferanser er kartlagt
- Det er lagt inn mulighet for tilbakemeldinger, for å sjekke om budskapet er mottatt og forstått.
- Potensielle forstyrrelser for kommunikasjonsprosessen er kartlagt og minimert.

Tekster som er gode å lese for alle

Visuell utforming av tekster

- Godt med luft mellom avsnitt.
- Løs høyremarg (se bildet til høyre).
- Tekst og bilde overlapper ikke.
- Hele ord eller setninger er ikke skrevet med store bokstaver.
- Relevante bilder illustrerer eller forklarer teksten.
- Fontene har rene og tydelige linjer framfor dekorative fonter.
- Det er god kontrast mellom fargen på fonten og fargen på bakgrunnen.
- Tekst er dimensjonert i forhold til tekstflaten. En linje brødtekst bør være 9-12 ord.

Skriv tekster som er gode å lese

- Maksimalt ett tema per avsnitt.
- Avsnitt er ikke for lange (10 linjer er bra).
- Setningsstrukturen er enkel, og teksten har logisk rekkefølge.

Ressurser

[Veiledning for god lesbarhet.](#)

[Veiledning for universell utforming av Word-dokumenter.](#)

[Den gylne pennen \(e-læringskurs om klarspråk\)](#)

Leservennlige kombinasjoner av tekst, lyd og bilde¹

- Irrelevant informasjon er luket ut og innholdet bygger opp under læringsmålene.
- Viktig informasjon er tydelig markert: Overskrifter viser strukturen, nøkkelord er forklart og framhevet eller symboler gjøre identifiser viktige punkter.
- Teksten er støttet av relevante bilder.
- Relaterte elementer er plassert nær hverandre.
Eksempel: Bilder som illustrer en tekst står nær teksten det gjelder.
- Relatert informasjon er presentert samtidig. Eksempel: Forklaringen av et diagram kommer samtidig som diagrammet vises.
- Innholdet er delt inn i mindre temaer eller deler.
Eksempel: En video på 30 minutter om Norge, deles opp i tre filmer på 10 minutter om Nord-Norge, Midt-Norge og Sør-Norge.
- Enkel informasjon om et tema kommer først, mer komplekse konsepter etterpå.
- Sentrale konsepter er forklart med både ord og bilder.
- Stilen er uformell og har et muntlig preg i stedet for en formell stil, der dette er naturlig.

¹ Ref: Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning*. Cambridge University Press.

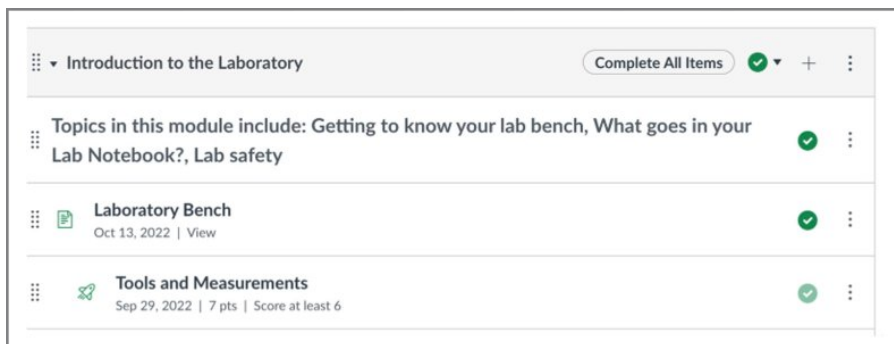
Oversiktlige Canvas-rom

Emnemenyen

- De viktigste elementene er øverst i menyen.
- Uaktuelle elementer er fjernet.

Moduler

- Antallet moduler er overkommelig. (For å begrense antall moduler, kan du for eksempel legge alle forelesningspresentasjoner på én side.)
- Modulene og sidene har navn som forklarer innholdet (for eksempel tema og/eller uker).
- Modulene starter med en side som forklarer innholdet og forventningene.
- Innholdet i modulene har en logisk progresjon.
- Innrykk i moduloversikten viser sammenhenger (se bildet under).

Sider

- Starter med en ingress på to-tre setninger som rammer inn innholdet ved å beskrive hva som kommer, hvordan det er relevant og hvordan det henger sammen med annet lærestoff.
- Sider som blir lange er delt opp i undertema og fordelt på flere sider.
- Det er godt med luft rundt elementene på siden.
- Teksten på siden er strukturert med beskrivende overskrifter som er formatert med stiler.
- Elementer som filmer og lydfiler har overskrift og en kort beskrivelse.
- Det er godt med luft rundt elementene på siden.
- Alle filmer og podkaster er tekstet.

Trygge rammer

- Emnet har en introduksjonsmodul som forklarer struktur, progresjon og forventninger.
- Kunngjøringer minner om viktige hendelser og frister.
- For store og/eller nettbaserte emner: Emnet har et forum der studenter og lærere blir kjent med hverandre.
- Informasjon er delt med studentene i god tid, for eksempel oppgaver, frister og gruppesammensetning.
- Presentasjoner ligger ute i forkant av forelesninger (dette er spesielt viktig for studenter med norsk som andrespråk eller dysleksi).

Gode oppgavetekster

Oppgaveteksten

- Språket er presist og tydelig.
- Setningene er korte.
- Begrepene er utvetydige.
- Ulike deler av oppgaven er framhevet (for eksempel case, drøfting eller analyse.)

Tydelige rammer

- Omfanget av besvarelsen er oppgitt.
- Formatet på besvarelsen er oppgitt (for eksempel Word eller video).
- Vurderingskriteriene er inkludert.

ldh.no/uu

Utviklet av Avdeling for læringsstøtte for midler fra
Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse 2024.